

NATO er blevet forespurgt, om man ville stille en ubåd til rådighed og i bekræftende fald, hvorfor Danmark ikke efterkom forespørgslen?»

Begrundelse

Der henvises til Jyllands-Posten den 16. februar 1999 »NATO søgte hjælp fra dansk ubåd«.

Formanden:

Spørgsmål nr. S 1220, S 1221, S 1222 og S 1223, der er stillet til skatteministeren af fru Mariann Fischer Boel, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 1220

Til skatteministeren (16/2 99) af:

Mariann Fischer Boel (V):

»Vil ministeren imødekomme Håndværksrådets ønske om en ændring af momsreglerne, så også delregistrerede virksomheder med en samlet omsætning under henholdsvis 10 mio. kr. og 1 mio. kr. kan afregne henholdsvis kvartalsvis og halvårligt?«

Spm. nr. S 1221

Til skatteministeren (16/2 99) af:

Mariann Fischer Boel (V):

»Hvor mange virksomheder er i dag delregistrerede, og hvor mange virksomheder er delregistrerede med en samlet omsætning under henholdsvis 10 mio. kr. og 1 mio. kr.?«

Spm. nr. S 1222

Til skatteministeren (16/2 99) af:

Mariann Fischer Boel (V):

»Hvor meget likviditet mister virksomheder på grund af delregistreringen i forhold til en situation, hvor mulighederne for kvartalsvis og halvårlig momsafregning havde været tilstede?«

Spm. nr. S 1223

Til skatteministeren (16/2 99) af:

Mariann Fischer Boel (V):

»Hvor lang tid vil det tage at foretage en ændring hos told- og skattemyndighederne ud fra tekniske og edb-mæssige forhold, så Håndværksrådets ønsker om en ændring af momsreglerne kan imødekommes, og hvad vil en sådan ændring koste i likviditet og rente for told- og skattemyndighederne?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 30:

Forespørgsel til ministeren for udviklingsbistand:

»Hvad kan regeringen oplyse om forberedelserne til den særlige samling ved FN's generalforsamling i år 2000 som opfølgning på den 4. verdenskvindekonference i Beijing?«

Af Ingrid Rasmussen (S), Hanne Severinsen (V), Lene Espersen (KF), Anni Svanholt (SF), Yvonne Herløv Andersen (CD), Elisabeth Arnold (RV), Søren Søndergaard (EL), Mørete Behrndt (FP) og Tove Videbæk (KRF):
(Forespørgslen anmeldt 2/2 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 9/2 99).

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 25. februar.

Ordføreren for forespørgerne, fru Ingrid Rasmussen.

Begrundelse

Ingrid Rasmussen (S):

Kvindekommissionen træder sammen her i be-
gyndelsen af marts måned for at tage fat på ar-
bejdet med at forberede den særlige FN-gene-
ralforsamling i år 2000, i daglig tale Beijing plus
fem.

Kvinder verden over har kæmpet hårdt for at
få gennemført denne særlige samling. Med den
hastige udvikling på snart sagt alle områder vil
man ikke vente på en eventuel femte verdens-
kvindekonference i år 2005. Det ville betyde et
tiår, hvor der ikke ville være specielt fokus på
velbegrundede kvindeproblemstillinger, og det
ville man kunne se som en stagnation frem for
en fortsat udvikling. Derfor er vi tilfredse med,
at FN besluttede at afholde denne særlige sam-
ling. Der er fortsat meget arbejde at gøre både
med hensyn til at fastholde allerede vedtagne
tekster og med at rette blikket mod fremtidige
initiativer.

Debatten i dag skal dreje sig om det interna-
tionale perspektiv. Den nationale del med orga-
niseringen af det fremtidige ligestillingsarbejde
i Danmark får vi lejlighed til at debattere, når
betænkningen om dette arbejde foreligger fra
udvalget.

I årene, der er gået siden konferencen i
Beijing og vedtagelsen af konferencens slutdo-
kument »Platform for Action«, er der gennem-
ført et stort arbejde og sat mange initiativer i
gang med henblik på at føre vedtagelsen ud i li-
vet. Også den danske regering er gået foran i
opfølgingsarbejdet. Meget er sket, men ikke
nok. Ikke alle lande arbejder lige aktivt, og ikke
alle initiativer er lige succesfulde, men den 4.
verdenskvindekonference har uden al tvivl væ-
ret med til at sætte øget fokus på kvinders for-
hold overalt på kloden og på ligestillingen mel-
lem kvinder og mænd.

På den særlige samling skal resultaterne af
landenes opfølgingsarbejde diskuteres, og i ly-
set heraf skal den fremtidige strategi for det vi-
dere arbejde fastlægges. »Platform for Action«
skal bære det globale ligestillingsarbejde ind i
det næste årtusind, og partierne bag denne
forespørgsel ser frem til at få en redegørelse fra
regeringen for de planer, der er for samlingens
afvikling og for det arbejde, der gennemføres
som led i forberedelsen af den særlige samling i
år 2000.

Besvarelse

**Ministeren for udviklingsbistand (Poul
Nielson):**

Vi står nu over for de indledende forberedelser
til FN's særlige generalforsamling, som finder
sted den 5.-9. juni år 2000 under titlen: »Kvin-
der år 2000, Ligestilling, Udvikling og Fred i det
21. Århundrede«, populært kaldet »Beijing Plus
Fem«. Den særlige generalforsamling skal gøre
status over, hvor langt vi er nået med gennem-
førelsen af de fremadrettede strategier fra
Nairobi og Beijing, handlingsprogrammet
»Platform for Action«, 5 år efter vedtagelsen.

Der skal fokuseres på gode eksempler og er-
faringer, barrierer for fremskridt og positiv sær-
behandling. Men den særlige samling skal også
se fremad. Yderligere aktiviteter og initiativer
til at opnå ligestilling mellem kønnene i det næ-
ste årtusinde skal overvejes og planlægges.

Jeg har nedsat en Beijing plus fem-komité,
som skal forestå den danske forberedelsespro-
ces. Den består af repræsentanter for Ligestil-
lingsrådet, Det Internationale Ligestillingsud-
valg, ministerierne og en række frivillige orga-
nisationer. Komiteen indledte sit arbejde i de-
cember 1998, men forberedelsen er endnu i sin
vorden. Det gælder både nationalt og internatio-
nalt. På mandag indleder Kvindekommissionen
sit årlige møde, som efter 2 uger forvandles til
en forberedelseskomité for den særlige samling.

Som led i forberedelsesprocessen har FN
gentaget opfordringen fra Beijing om at udar-
bejde nationale handlingsplaner. Danmarks na-
tionale handlingsplan blev afleveret til FN som
en af de første i midten af 1996. Handlingspla-
nen er identisk med den regeringsredegørelse,
vi drøftede her i Folketinget den 25. april 1996
om opfølgning på verdenskvindekonferencen i
Beijing.

Regeringerne er desuden blevet bedt om at
vurdere deres egen indsats og erfaringerne med
gennemførelserne af handlingsprogrammet.

Generalsekretæren vil udarbejde en rapport
til den særlige samling på grundlag af de ind-
sendte nationale rapporter. Jeg er ikke i tvivl
om, at den vil vise, at der er sket fremskridt si-
den Beijing. Det kan vi bl.a. konstatere i vores
udviklingssamarbejde. Men den vil også vise, at
der er lang vej igen. Vi må konstatere, at det ta-
ger tid, og at de fremskridt, der nås, ikke fast-
holdes uden en konstant indsats fra såvel vores
som samarbejdslandenes side.

Kvinder diskrimineres fortsat verden over. Skal vi se tilstrækkelig gode resultater af udviklingssamarbejdet, er det helt afgørende, at begge køn får mulighed for at deltage i udviklingen på lige fod. Der er jo ikke tale om, at kvinder ikke deltager i udviklingsprocessen, så langt fra. I mange lande arbejder kvinder jo faktisk betydeligt mere end mænd. Men kvinder udelukkes alt for ofte fra informationer og beslutninger, og derved fastholdes de i en underordnet rolle eller fastholdes direkte som undertrykte.

Det afgørende for en bæredygtig udvikling for begge køn sikres gennem lige og reel adgang til økonomiske ressourcer, ejendomsret, kontrol over jord og adgang til kreditter. Begge køn skal også sikres lige adgang til uddannelse, sundhed og drikkevand. Begge køn skal have mulighed for fuldt ud at deltage i de politiske beslutningsprocesser. De skal begge være med til at sætte dagsordenen og til at foretage de nødvendige prioriteringer og ændringer.

En del af dette kræver i mange lande ændringer af lovgivningen, men også ændring af traditionelle opfattelser af kvinders rolle i samfundet. Det er her, de egentlige vanskeligheder ligger. Det er her, vi står over for kulturelle forskelle, der fremstår som udfordringer for universaliteten i de konklusioner, der kommer ud af FN-konferencerne.

Vores reaktion på dette må være, at ligestilling mellem kønnene er en del af den kerne af menneskerettigheder, som må opfattes som universelle, og som vi under alle omstændigheder ønsker at gøre universelle i praksis.

En af hovedkonklusionerne i Beijing-handlingsprogrammet er da også, at uden kvinders lige deltagelse i samfundet kan en bæredygtig økonomisk, social og demokratisk udvikling ikke sikres. Men det er vigtigt at holde fast i, at det ikke bare er en økonomisk og en social nødvendighed at inddrage kvinderne i udviklingsprocessen.

Lad mig derfor gentage: Det er en menneskeret for kvinder at deltage i og have indflydelse på, hvilken vej udviklingen skal gå. Det blev også fastslået ved menneskerettighedskonferencen i Wien i 1993 og gentaget i Beijing.

Som understreges i Beijing er mainstreaming, altså integration af kønsaspektet i alle former for politik, planlægning og aktiviteter, nødvendig, hvis målet om ligestilling skal nås. Mainstreamingstrategien må imidlertid ikke usynliggøre kvindeproblematikken eller det faktum, at

kvinder i den største del af verden er det underprivilegerede køn. Mainstreaming må ikke betyde udvanding. Mainstreamingstrategien betyder altså ikke, at vi skal eller vil undlade at gennemføre aktiviteter, der alene rettes mod kvinder. Tværtimod afdækker en kønsanalyse ofte, at det præcis er det, der skal til.

Under en konference om den danske udviklingsstrategi i Harare sidste år, hvor en række af Danidas samarbejdslande fra Afrika deltog, understregede lokale kvinder, at der fortsat er behov for kvindespecifikke aktiviteter. Der blev særligt peget på aktiviteter, der retter sig mod at forbedre kvinders adgang til og kontrol over økonomiske ressourcer.

Udgangspunktet for den danske regering vil under Beijing plus fem-processen være at søge at sikre, at handlingsprogrammet fra Beijing ikke genåbnes for forhandling. Den fremadrettede linje, som er udstukket af Beijing og de øvrige internationale konferencer, skal fastholdes. Beijing plus fem skal bygge på de resultater, der blev opnået i Beijing. Regeringerne bør bekræfte deres vilje og forpligtelse til at gennemføre handlingsprogrammet. De fremskridt, som blev opnået, skal vi holde fast i, og vi skal vogte os over for forsøg på at skrue udviklingen tilbage.

Hvis jeg så tidligt i processen som nu skal gøre et forsøg på at identificere, hvilke prioritetsområder vi særligt skal satse på under Beijing plus fem, vil udgangspunktet være en indkredsning af barriererne for fremskridt.

En af de væsentligste barrierer for fremskridt også på ligestillingsområdet er naturligvis fattigdommen. Det er en kendt problemstilling for udviklingslandene, at kvinder i højere grad end mænd rammes af fattigdom, og der, hvor fattigdom kombineres med forskellige former for handicap, er der naturligvis behov for en særlig indsats.

Ser vi på resten af verden, er feminiseringen af fattigdommen også blevet aktuel på en synlig måde i overgangsökonomierne i Øst- og Centraleuropa og de tidligere sovjetrepublikker. Kvinder er i højere grad ramt af de negative effekter af den økonomiske udvikling. Arbejdsløsheden rammer dem mere end mænd. For mange kvinder, der har bevaret deres job, gælder, at de i mange tilfælde har mistet den tidligere lette adgang i disse lande til offentlige børnepasningsordninger og lignende former for støtte.

En anden barriere er kvinders manglende indflydelse på beslutningsprocesser. Det gælder

både i det politiske liv, den offentlige administration og i det private erhvervsliv.

Vold mod kvinder er endnu en barriere for en fuld gennemførelse af handlingsprogrammet fra Beijing. herunder hører også det voksende problem vedrørende handel med kvinder.

Siden Ligestillingsrådets konference om dette tema i januar har vi haft en konstruktiv og væsentlig debat. Handel med kvinder er et globalt problem, og det er nødvendigt at samarbejde internationalt for at forebygge handelen og for effektivt at afsløre og retsforfølge mellemænd og bagmænd. Det samme gør sig gældende, hvis ofrene skal beskyttes og have mulighed for rehabilitering.

For så vidt angår de nationale aspekter, vil jeg overlade til justitsministeren og indenrigsministeren, at de drager konklusionerne af denne sag.

Seksuelt og reproduktiv sundhed og rettigheder vil sammen med kvinders menneskerettigheder også stå højt på den danske dagsorden. Begge områder har traditionelt givet anledning til stor uenighed, og vi skal være særlig opmærksomme på forsøg på at skrue udviklingen tilbage på disse områder. De fleste af de områder, jeg her har nævnt, hørte også til blandt de danske prioritetsområder i Beijing, og de er fortsat højaktuelle.

Blandt de instrumenter, vi vil arbejde for at få fastholdt og udviklet i den fremtidige internationale indsats for at fremme ligestillingen, vil jeg fremhæve nogle stykker: strukturelle reformer, også lovgivningsmæssigt, i landene, holdningsbearbejdning og opdyrkning af politisk vilje, oplysning om og uddannelse i menneskerettighedsspørgsmål, kønsspecifikke data – herunder kønsspecifikke indikatorer, såvel kvalitative som kvantitative, som en del af styrkelsen af statistisk beskrivelse af virkeligheden – støtte til demokratisering og inddragelse af det civile samfund, partnerskab mellem mænd og kvinder, særlige midlertidige initiativer, som fremmer kvinders ligestilling eller positiv særbehandling, og sidst – men ikke mindst – en fortsat indsats for udviklingen af kønsspecifikke strategier for fattigdomsreduktionen. Alle disse instrumenter anvendes i dansk udviklingssamarbejde, og vi ved, de har stor betydning, men vi ved også, at de fortsat skal udvikles.

I år fejres 20-året for vedtagelsen af konventionen om afskaffelse af al diskrimination mod kvinder, Sedaukonventionen. Den markerede for første gang, at krænkelse af kvinders men-

neskerettigheder ofte var af en anden karakter end andre menneskerettighedskrænkelser. Den gjorde det klart, at særlige initiativer måtte iværksættes for at fjerne roden til vedvarende og systematiske former for overtrædelse af kvinders menneskerettigheder.

Vedtagelsen blev uden tvivl båret frem af ånden fra den første kvindekonference i Mexico i 1975. Og det er regeringens håb, at en tilsvarende drivkraft, skabt af forberedelsesprocessen til »Beijing plus 5« vil bære forhandlingerne om en frivillig tillægsprotokol til kvindekonventionen frem mod en succesfuld afslutning. Forhandlingerne går i gang igen nu på mandag, og protokollen har til formål at styrke gennemførelsen af konventionens hensigter. Den skal give kvinder mulighed for at klage over deres regerings manglende overholdelse af konventionen.

Når det er nødvendigt at arbejde for en klagemulighed, er det desværre et tegn på, at intentionerne bag kvindekonventionen ikke er blevet opfyldt, og den danske regering arbejder for, at klagemuligheden bliver så omfattende og effektiv som mulig. Det er vores håb, at forhandlingerne kan afsluttes i år, for det vil være et godt signal forud for »Beijing plus 5«.

Både i henseende til opfølgning på kvindekonventionen og Beijinghandlingsprogrammet kræves en fortsat og målrettet international indsats, og der skal ikke bestå tvivl om, at den danske regering vil medvirke hertil. Samtidig er de frivillige organisationers medvirken afgørende. Der vil være brug for alle gode kræfter for at sikre lige muligheder for begge køn ved indgangen til det nye årtusinde og især for at sikre, at kvinders rettigheder er menneskerettigheder, også i virkelighedens verden.

Jeg ser frem til en konstruktiv debat.

Forhandling

Ingrid Rasmussen (S):

På Socialdemokratiets vegne vil jeg gerne takke udviklingsministeren for redegørelsen om implementeringen i Danmark af vedtagelserne fra FN's 4. verdenskonference i Beijing. Arbejdet med forberedelsen af den særlige samling i år 2000 og redegørelsen viser, at implementeringen af »Platform for Action« skrider fremad, og at alle relevante parter og organisationer er inddraget. »Platform for Action« anbefalinger for at styrke kvindernes stilling bygger på vedtagelserne fra FN's Kvindetår og fra rækken af

FN's verdenskonferencer, som blev afholdt i 1990'erne, herunder det sociale topmøde i København i 1995. Med tilfredshed vil jeg på Socialdemokratiets vegne konstatere, at alle havde kvindespørgsmålene som mål og slutdokumenterne.

Nu nærmer tiden sig så, hvor facit skal gøres op: Hvor langt er man nået? Har verdens piger og kvinder fået bedre vilkår? Har de fået mere ligestilling? Det er klart, at spørgsmålene ikke uden videre lader sig besvare. De politiske, kulturelle og økonomiske forskelle gør det svært, ligesom regeringernes vilje til gennemførelsen af anbefalingerne kan være træg. Udviklingen af kvinders rettigheder skal naturligvis ses i sammenhæng med udviklingen, de enkelte lande gennemgår. Økonomiske kriser med stagnation, naturkatastrofer og krige giver tilbageskridt.

Der skal fortsat stilles krav til regeringerne om, at man arbejder for at gennemføre de mål, der blev sat i Beijing: Danmark skal i det europæiske samarbejde i EU, i Europarådet, i OSCE og OECD, ja, i alle internationale organisationer, arbejde aktivt for, at kønsperspektivet indgår i de politiske, administrative og planlægningsmæssige aktiviteter. Danmark må i sit udviklingsarbejde fastholde de målsætninger, vi prioriterede under kvindekonferencen, og jeg er i den anledning glad for, at ministeren påpegede det. Kvinderne må placeres i centrum af den sociale udvikling, da vi ved, at kvindernes indsats er afgørende for den enkelte families livsvilkår og dermed en forbedret samfundsudvikling som helhed.

Et af de områder, Ligestillingsrådet senest har sat fokus på, er vold og handel med kvinder. Det er for længst slået fast, at kvinders rettigheder er menneskerettigheder, og i EU og Europarådet har emnet også været sat højt på dagsordenen. Der foregår en stigende handel med kvinder til seksuel udnyttelse, og der er tale om et globalt, grænseoverskridende problem, der ikke kan løses alene af enkeltlande. Internationalt samarbejde er nødvendigt, og derfor bør Danmark aktivt støtte de initiativer, der kan tages, for at bekæmpe denne uværdige form for handel med mennesker. Det er et groft brud på kvinders menneskerettigheder.

Fattigdomsbekæmpelse og uddannelse er fortsat meget vigtige indsatsområder, så kvinderne i ulandene får adgang til at deltage i den teknologiske udvikling på lige fod med mændene. En gruppe, som det ligger mig meget på sinde at fremhæve i denne sammenhæng, er de dobbelthandicappede kvinder. At være eks-

tremt fattig kvinde uden rettigheder og samtidig enten selv være handicappet eller have et handicappet barn er nok de vanskeligste livsvilkår at leve under. De mennesker må ikke glemmes i regeringens bistandsarbejde, og når der skal udbetales penge til projekter.

Endelig vil jeg heller ikke undlade at pege på det faktum, at kvinder fortsat ikke besidder de indflydelsesrige poster i samfundene og i de internationale organisationer i samme omfang som mænd. Til trods for mange års indsats og flotte ord og hensigtserklæringer er der ikke sket nok, og det, der er sket, sker ikke hurtigt nok. Kvinderne vil have indflydelse på den udvikling, der foregår globalt, men det får de ikke, hvis de ikke kan få adgang til de stillinger, hvor de vigtige beslutninger træffes. Fra den danske regerings side kan der f.eks. gøres noget, når der skal besættes poster og indstilles personer til de internationale organisationer. Lad os også være foregangsland her.

Det er vigtigt, at de resultater, som blev opnået i Beijing, fastholdes, og at vedtagne tekster ikke genåbnes til forhandling.

Jeg vil slutte med på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at implementeringen af vedtagelserne fra FN's verdenskvindekonference i Beijing skrider fremad og opfordrer regeringen til

- at fortsætte og intensivere arbejdet med at gennemføre Platform for Action,
- at fastholde de vedtagne tekster på den særlige samling i FN's generalforsamling i år 2000,
- at støtte analyser af den globale udviklings konsekvenser for kvindernes situation,
- at fortsætte arbejdet i den danske bistandspolitik til bekæmpelse af fattigdom og herunder støtte til fattige kvinder med handicap,
- at styrke bestræbelserne på at placere kvinder i de beslutningstagende organer og i de internationale organisationer,
- at medvirke til at fremme indsatsen mod handel med kvinder,
- at understøtte de frivillige organisationers arbejde,

- at intensivere uddannelsesindsatsen for kvinder, samt
 - at fremlægge en redegørelse for Folketinget om forløbet i folketingsåret 2000-2001.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 37).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Hanne Severinsen (V):

Det var jo et lidt langt forslag til vedtagelse, vi her hørte, men det viser jo, at vi alle sammen er meget optaget af dette emne.

Der er jo god tradition for, at vi forud for de forskellige kvindekonferencer har haft en folketingsdebat, hvor vi har debatteret, hvad det er, vi vil opnå, og der er også god tradition for, at vi samarbejder om målene, som altså blev skitseret her.

Som det er blevet nævnt, skal vi til næste sommer have det såkaldte »Beijing plus 5«-møde, som jo er en FN-særsamling i New York. Dermed markerer vi også 25-året for en proces, som startede med kvindeåret i 1975, og man kan af udviklingen i de 25 år se, at der er sket mange fremskridt, men at der sandelig også både er sket tilbageskridt og dukket nye problemstillinger op.

Det er jo meningen, at det er det internationale aspekt, vi skal drøfte i dag; men vi kan jo også se af den danske debat og spørgsmålet om, hvordan man tager problemstillingerne op, at vi har nye generationer på vej med nye ønsker om, hvordan kvinders ligestilling skal fremmes.

Vi kan se, at i de 25 år er der i hvert fald sket noget positivt. I begyndelsen af Kvindetiåret, som startede i 1975, var der en tendens til, at den kolde krig satte sit præg på meget af diskussionen, og man havde nogle gange indtryk af, at kvindekonferencerne blev en slags konflikt pr. stedfortræder, hvor mange af de internationale konfliktproblemer dukkede op i stedet for de alvorlige ligestillingsproblemer – bare sådan noget, som at man i Nairobi målte konferencens succes på, om man kunne få en sætning om, at zionisme er lig med racisme, fjernet, var jo i virkeligheden et forfærdeligt spild af tid.

Men man må sige, at de diskussioner, vi har haft i de senere år, og specielt de diskussioner, som prægede Beijingkonferencen, virkelig har været alvorlige ligestillingsdiskussioner, som

også viser, at der er store skillelinjer og også alvorlige skillelinjer. Lad mig bl.a. nævne den religiøse fundamentalisme, hvor vi jo så en noget uheldig alliance mellem på den ene side Pavestaten og på den anden side muslimske fundamentalister, hvor mange prøvede at få gennemført det synspunkt – som det heldigvis ikke lykkedes at få gennemført – at nok er der noget, der hedder menneskerettigheder, og nok er der også noget, der hedder ligestilling, men der er altså også nogle særlige religiøse og kulturelle værdier, som gør, at man måske godt kan overtræde nogle af de menneskerettigheder, som vi vil betragte som fundamentale. Her er det altså vigtigt, at vi slår fast, at f.eks. vold mod kvinder ikke er noget, man har et særligt patent på, fordi man måske synes, der eksisterer nogle særlige værdier.

Vi så også hele problemstillingen om prostitution og internationalt salg af kvinder, hvor det jo er vigtigt, at vi får et politisamarbejde og et samarbejde i øvrigt om at undgå disse uværdige ting. Vi så, hvordan kvinder mange gange har det problem, at de må leve med omskæring, og især at piger sorteres fra. Vi havde hele diskussionen om familieplanlægning, hvor det jo er svært at forstå, at nogle kan synes, at det er bedre at have gadebørn, end det er at have familieplanlægning.

Med hensyn til den danske ulandsbistand har vi jo nok indimellem været uenige om størrelsen og prioriteringerne. Men når det angår de emner, vi drøfter i dag, har vi jo altid stået sammen, og jeg synes, når vi har været rundt omkring og se på danske kvindeprojekter, at vi i Danmark godt kan være mange af de projekter, som vi har stået for, bekendt. Det gælder f.eks. sådan noget som lån til kvinder, så de kan få et erhverv, støtte til kvinders rettigheder, barfodsjurister i f.eks. Uganda og støtte til, at kvinder får deres forskellige rettigheder.

Jeg troede faktisk, vi havde 10 minutter, så jeg må hellere stoppe her. Men jeg kan vist konkludere, at når det gælder hele arbejdet med kvindekonferencen, tror jeg, vi er enige om, at det gælder om at nå videre ad den vej, som ministeren skitserede, så jeg vil slutte med at takke ministeren for hans redegørelse.

Lene Espersen (KF):

Jeg vil også gerne på vegne af Det Konservative Folkeparti starte med at takke udviklingsministeren for redegørelsen.

Det er jo den anden debat, vi har som opfølgning på verdenskvindekonferencen i Beijing, og efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er det faktisk en god tradition, at vi gør løbende status over de store FN-konferencer. Vi synes naturligvis især, at det er relevant, at vi i dag benytter muligheden for at diskutere Beijing plus fem og får en status over, hvordan det går med forberedelsesarbejdet.

For Det Konservative Folkeparti er det vigtigt at få understreget, at vi mener, at den 4. FN-verdenskvindekonference blev en succes – ikke kun fordi der blev vedtaget en deklARATION, men også fordi man vedtog »Platform for Action«. Vi mener, at begrebet mainstreaming er et godt princip, og det er godt, at det er blevet accepteret, at man integrerer kvindespørgsmål og konsekvensen af alle aktiviteter. Blot føler vi, at det i hvert fald er nødvendigt at få understreget, at for det fremadrettede arbejde er det vigtigt, at der kommer kød og blod på de ord, på de principper, så vi ikke ender med det, som udviklingsministeren betegnede som faren for en udvanding. Det er meget vigtigt, at vi lærer at håndtere det i det praktiske arbejde.

Det er et væsentligt fremskridt, at kvinders manglende sociale status kommer højere op på dagsordenen. Det er helt grundlæggende med til at gøre kvinders ligeret til et væsentligt område, og det er vigtigt, at vi kæmper for det.

Det er også væsentligt at forstå, at den ulige vægt, der eksisterer på verdensplan mellem mænd og kvinder, har mange facetter, og at der er mange forskellige midler til at fremme ligestillingen. Man kan dog kun gøre noget effektivt med f.eks. fattigdomsbekæmpende udviklingsbistand, hvis man samtidig vælger at sætte kvinden i centrum, da kvinderne udgør 70 pct. af verdens fattige. Det skal huskes i det overordnede ligestillingsperspektiv.

Det er også et helt afgørende problem, at kvinder er fattige, at de mangler uddannelse, og at de ikke tager del i produktion, magt og ansvar. Kvinden skal derfor som udgangspunkt sikres lige adgang til økonomiske ressourcer, ejendomsret og adgang til kreditter og andre finansielle ydelser. Det virker måske for os danskere som noget ganske naturligt, men vi må bare se i øjnene, at for mange kvinder i verden er det ønsketænkning. Ud over at det kræver ændring af lovgivningen, kræver det nemlig også ændring af den traditionelle opfattelse af kvinder mange andre steder i verden.

Lad mig slå fast, at Det Konservative Folkeparti ikke accepterer kulturelle forskelle som undskyldning for eller forklaring på manglende accept af kvinders ligeret. Hvis en kultur eller en tradition tilsiger, at kvinder skal undertrykkes, er det på tide, at den kultur bliver ændret. De basale rettigheder skal være universelle og kan ikke tilsidesættes. På samme vis skal kvinder have adgang til uddannelse, sundhed og drikkevand, for uden disse basale ydelser kan kvinder umuligt udføre deres almindelige rolle som samfundsborgere.

For Det Konservative Folkeparti er det meget væsentligt at fremhæve, at kvinders uddannelse skal prioriteres i den danske indsats på verdensplan. Det er ikke kun for at sikre kvinder en bedre status og en højere økonomisk stilling i samfundet – det er selvfølgelig vigtigt at understrege – men også fordi vi mener, at det kan medvirke til at nedbringe det gennemsnitlige fødselstal og dermed medvirke til at løse et af klodens mest faretruende miljøproblemer, nemlig det kraftigt voksende befolkningstal. Man kan altså sige, at ved at fokusere på uddannelse løser vi faktisk to store problemer samtidig.

Det er for Det Konservative Folkeparti afgørende, at regeringen i sin udviklingspolitik og i samarbejde med multinationale organisationer sikrer mainstreaming og kvinders ligeret. Det inkorporeres som et krav i det fremadrettede arbejde.

Jeg synes også, at det er væsentligt at få fremhævet, at Danmark skal have en høj profil, når det gælder krænkelse af kvinders menneskerettigheder. Det gælder, hvad enten der er tale om vold i hjemmet, handel med kvinder eller om den lemlæstende omskæring af piger, som vi jo i Danmark har fået øget fokus på, efter at der er kommet flygtningestrømme til Danmark fra det, man kan kalde Afrikas omskæringsbælte.

Jeg vil i den forbindelse opfordre regeringen til snarest muligt at få justitsministeren til at fremsætte et forslag her i Folketinget, der har til formål at straffe de forældre, der tager til udlandet med danske statsborgere og får foretaget disse grusomme forbrydelser, ganske som man har gjort det i Norge og Sverige. Efter min mening kan vi ikke tage små piger som gidsler, fordi der er få lande, der ikke overholder FN's børnekonvention. I Beijing blev der dog, når det gælder kvinders menneskerettigheder, opnået et resultat, nemlig at kvinder har ret til at være fri for tvang, diskrimination og vold, at have

kontrol med og selv kunne bestemme over deres seksualitet. Vi er stadig ikke nået langt nok, men vi er trods alt nået et skridt i den rigtige retning.

Jeg er enig med udviklingsministeren i, at der stadig ligger mange opgaver forude og venter på os. For Det Konservative Folkeparti er det væsentligste, at vi arbejder med at fastholde et intensiveret arbejde med »Platform for Action«, samtidig med at vi holder fast i de vedtagne tekster på den særlige samling i år 2000. Det Konservative Folkeparti vil derfor også støtte det forelagte forslag til vedtagelse.

Anni Svanholt (SF):

Allerførst vil jeg gerne sige tak til ministeren for redegørelsen.

FN's 4. verdenskvindekonference, som blev afholdt i september 1995, havde jo som formål at sørge for, at de fremadrettede strategier fra Nairobi skulle være fuldt gennemført, når vi går ind i det 21. århundrede. Resultatet blev handlingsplanen »Platform for Action«. Vi står nu ved tærsklen til det 21. århundrede og skal gøre status over de fremadrettede strategier fra Nairobi og handlingsprogrammet »Platform for Action« fra Beijing i 1995, og det skal ske på den særlige FN-samling i juni år 2000.

Forespørgselsdebatten i dag har derfor to formål: dels at debattere og fastlægge retningslinjer for forberedelserne til denne samling 5 år efter Beijing, og dels at debattere, hvordan det går med den danske indsats i forbindelse med at gennemføre »Platform for Action«, som regeringen også skal redegøre for over for FN. Folketinget fik i april sidste år en redegørelse fra regeringen, som ikke er blevet debatteret her i Folketinget.

Handlingsprogrammet, der blev vedtaget i Beijing, var et fremskridt, og derfor er det meget vigtigt at fastholde dette handlingsprogram i år 2000, arbejde for at virkeliggøre det gennem konkrete handlinger og selvfølgelig undgå ethvert tilbageskridt. Derudover er det selvfølgelig meget væsentligt endnu en gang at få slået fast, at kvinders og pigeberns rettigheder er universelle menneskerettigheder, og at menneskerettigheder er både økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Størstedelen af verdens fattigste er kvinder og piger; de udgør 70 pct. af verdens fattigste. Hovedkonklusionen fra det sociale topmøde og fra kvindekonferencen var meget klar: Hvis verden skal afskaffe fattigdom, skal der satses

aktivt på kvinderne på alle områder. Kvinderne er nøglepersoner, udviklingen hænger meget nøje sammen med kvinders stilling i samfundet, og hovedopgaven bliver derfor efter SF's opfattelse fortsat at bekæmpe fattigdommen ved at satses stærkere på kvinderne, både i det danske bistandsarbejde og internationalt.

På internationalt plan skal regeringen sikre, at der satses på kvinders centrale rolle i bekæmpelsen af fattigdom i FN's udviklingsprogrammer og fonde, også i Verdensbanken og Den Internationale Valutafond. Særlig vigtigt er det, at Danmark fortsætter med at presse på for at få gældslettelse for de mest gældsplagede lande. Det er vigtigt for kvinderne, og Danmark bør derfor også arbejde for, at de fattiges og kvindernes problemer sættes i centrum i de kommende forhandlinger i verdenshandelsorganisationen WTO. Regeringen må desuden gøre alt for at holde Verdensbanken fast på dens løfter i Beijing om at øge bankens investeringer i kvinders sundhed, uddannelse, landbrug og kredit.

Kvinder i Øst- og Centraleuropa lider i særlig grad under kræfternes frie spil, en helt ureguleret kapitalisme efter Murens fald. Handel med kvinder, som er et omfattende problem i Øst- og Centraleuropa, er et udslag af fattigdom, og der skal gøres en særlig aktiv indsats for at bekæmpe det, både nationalt og internationalt. Endvidere vil vi opfordre regeringen til fortsat at presse på for at få en tillægsprotokol til kvindekonventionen fra Sedau, der giver kvinder mulighed for at klage over staters manglende overholdelse af konventionen.

Efter SF's opfattelse er det meget vigtigt, at forberedelserne bliver en omfattende proces, som involverer mange kvinder, både nationalt og internationalt. Det er jo processen, der flytter handlinger og holdninger, og vi skal derfor opfordre regeringen til at tage initiativ til afholdelse af en regional europæisk konference som forberedelse til Beijing plus fem.

Endelig vil jeg gerne understrege nødvendigheden af, at der afsættes penge til forberedelserne, også til NGO'erne, så det kan blive en blomstrende proces, der giver gode resultater for alverdens kvinder.

Pia Kjærsgaard (DF):

Der bliver jo rejst mange forespørgsler og debatter i Folketinget. Ethvert parti har naturligvis ret til at rejse enhver debat, og Dansk Folkeparti

har ikke ønsket at være medforespørger til denne debat.

Der er ikke tvivl om, at der er masser af mennesker og også kvinder her i verden, der lever under kummerlige vilkår og under forhold, som virkelig trænger til at blive debatteret: kvinder, der lever i nød og fattigdom, kvinder, der er undertrykt på forskellig vis, kvinder, der er blevet underkastet omskæring, kvinder, der er seksuelt udnyttet, børneprostitution og meget, meget andet af den slags.

I Danmark må man nok sige, at de forhold, jeg lige har nævnt her, må betragtes som luksusproblemer. For danske kvinder drejer det sig primært om ligestilling på arbejdsmarkedet, repræsentation i forskellige råd og nævn og udvalg, pensionsforhold og den slags, hvor der naturligvis skal være fuld og aldeles ligestilling. Jeg tror ikke, nogen kvinde eller mand her i 1999 vil nægte, at der ikke er en konkret ligestilling, men at den selvfølgelig skal gennemføres, og at det er noget, man skal arbejde for.

Der er dog ingen tvivl om, at alverdens problemer vedrørende direkte undertrykkelse af kvinder, f.eks. vold mod kvinder, omskæring af pigebørn og tvangsægteskaber, allerede i dag gør sig gældende i Danmark og vil gøre sig yderligere gældende fremover. Det burde vi måske koncentrere os mere om i stedet for at tro, at man ved konferencer med deltagelse af ca. 180 landes veluddannede og veletablerede kvinder og et par enkelte mænd kan udrette det, man angiveligt har sat sig for.

På det tidspunkt, da konferencen fandt sted i Beijing, udtalte jeg, at jeg mente, at man rent faktisk gjorde mange kvinder og verdens befolkning som helhed en bjørnetjeneste ved at deltage, fordi man gav udtryk for accept af forskellige landes regimer ved at mødes og diskutere en masse af de forhold, som også her i dag er blevet debatteret fra Folketingets talerstol og bliver debatteret på de konferencer. Der er altid stor uenighed om slutdokumentet, da der jo altid ved sådanne konferencer med så mange modsat rettede synspunkter vedrørende kvinders forhold er mange emner, der skal diskuteres, mange forhold, som gør sig gældende, og mange ord, som de forskellige landes repræsentanter med modsat rettede synspunkter meget gerne vil have med. Resultatet bliver altid mere eller mindre udvandet og uden den påståede forventede effekt, som man siger at man var rejst dertil for at få.

Jeg kan også høre på de forskellige ordføreres indlæg, at man heller ikke er tilfreds med den opfølgning, der har været på det slutdokument, man vedtog sidste gang. Det bliver der såmænd nok heller ikke næste gang, og derfor mener jeg og Dansk Folkeparti, at sådanne konferencer ikke har den effekt, som man gerne vil have de har, at man ikke bør deltage, at man i stedet for bør diskutere de forhold, som skal diskuteres i de fora, der allerede er, og at man ikke bruger tid og mange, mange økonomiske midler på at lave en ny konference.

Jeg kan allerede nu meddele, at da Dansk Folkeparti ikke har været medforespørger til denne forespørgselsdebat, kan vi heller ikke stemme for det fremsatte forslag til vedtagelse og naturligvis heller ikke deltage i den konference, man diskuterer her i dag.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Ebbe Kalnæs som ordfører.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg skal her redegøre for CD's holdning til denne forespørgsel.

Siden FN startede kvindetåret med den første internationale konference i Mexico i 1975, har man globalt opnået en række resultater i kampen for kvindernes rettigheder, men det er stadig nødvendigt at arbejde hårdt for en sikring af rettighederne og også for en sikring af, at der er en placering i organer og organisationer på et internationalt niveau.

Der er gennem årene vedtaget mange internationale erklæringer om at bekæmpe den diskrimination, der har været, den vold, der har været, m.v., men desværre lever de færreste lande op til det, man skriver under på.

Til trods herfor er internationale konferencer alligevel meget gode, og de har deres berettigelse, fordi det er noget med at synliggøre problemer, det er noget med at holde fast i situationen og blive ved at sætte det på dagsordenen. Selv når indholdet en gang imellem kan være lidt magert, er det alligevel gang på gang med til at lægge pres på nogle af de regeringer og de lande, hvor det står rigtig slemt til.

Det fremsatte forslag til vedtagelse indeholder opfordringer til regeringen om, at man skal sikre implementeringen af vedtagelserne fra FN's verdenskonference i Beijing, og det er vi helt enige i.

De opfordringer, som der gives udtryk for i forslaget, skal vi selvfølgelig følge tæt op. Der

er dog et punkt, hvor vi nok sådan normalt vil være lidt mere betænkelige. Det er, når det gælder det her med at skulle have kvinder frem i forskellige sammenhænge. Der er vi lidt bekymrede for, at vi skal nå derhen, hvor der ikke er tale om egentlige kvalifikationer. Omvendt vil jeg nok sige, at der er nogle sorte pletter på verdenskortet og nogle steder, hvor det er så slemt, at vi ikke sådan har trang til at være meget fintfølede i denne sag, og selvfølgelig vil vi støtte den afstemning, der er i dag.

Så vil jeg gerne efter en drøftelse med vores EU-politiske ordfører, fru Susanne Clemensen, lige tage punktet omkring handel med kvinder op. Det er en aktual sag, som drøftes meget i øjeblikket. Det gælder jo først og fremmest de asiatiske og de østeuropæiske lande og andre steder i Europa, hvorfra de her kvinder, som ender som prostituerede i Danmark, kommer. Det er et problem, som vi må være meget opmærksomme på.

Det er faktisk sådan, at i andre europæiske lande – både i lande som Holland, Belgien, Tyskland og Sverige for den sags skyld – har de nok gjort lidt mere ved det. Der er endda eksempler på, at man har givet nogle af de her kvinder en opholdstilladelse, når de har været meget trængt, for at kunne få fat i bagmænd osv. Det virker ikke, som om der sådan er en bred opfattelse i det her Folketing af, at man kan gøre sådan – endnu da – men jeg tror, det er vigtigt at sætte det helt frem på dagsordenen.

Der er også grund til at rose EU-Kommissionen i denne sag, som jo har iværksat et stop-program. Der er finansieret forebyggelses- og oplysningskampagner ikke mindst i Polen og andre steder, hvor vi fra Europa går ud og siger til disse kvinder: Pas nu på. Det er en situation, hvor I kan blive udnyttet.

Vi er i CD meget optaget af at få handlet på dette område så effektivt som muligt og ikke bare tale om det.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne først og fremmest takke ministeren for en fremsynet og god tale om forberedelserne til opfølgingskonferencen for kvindekongressen i Beijing 1995, den opfølgingskonference, som er kommet i stand ikke mindst efter kraftigt pres fra dansk side.

Der næst vil jeg også gerne sige tak til fru Pia Kjærsgaard, som præsenterer det ledige standpunkt. Man må sige, at der har været meget

stor enighed og politisk korrekthed i ordførertalerne indtil nu, og vi er meget enige om at stemme også om det forslag til vedtagelse, som er fremsat her. Men fru Pia Kjærsgaard udskiller sig på fornem vis fra den store hob og siger, at det er tidsspilde at tage til disse konferencer, det er spild af penge, det flytter ikke noget som helst, og det er ikke vores opgave at gå ud og deltage i sådan noget i den store verden.

Det giver mig jo anledning til at sige, at jeg synes præcis, at det er det, der er det vigtige, at vi tager ud i den store verden og hjælper kvinder, der er dårligere stillet end os.

For 100 år siden, da min oldemor var med til at skabe og stifte Danske Kvinders Nationalråd, syntes hun også, det var for skrapt, at hun blev diskrimineret, hun ikke havde hverken stemmeret eller økonomisk råderum på samme måde som mænd. Hun syntes, det var vigtigt at kæmpe for kvinders rettigheder. Hun ville ikke have anet, at det overhovedet var muligt at komme frem til et stade, som vi har i dag, hvor der er 37 pct. kvinder i Folketinget, og hvor kvinder har fuldstændig økonomisk ligestilling i det danske samfund.

Det viser jo, at selv om det tager lang tid, tager mange år og kræver meget hårdt arbejde og meget lovgivning og meget debat, så kan det lykkes at flytte tingene.

Det er vores pligt som borgere i et utrolig privilegeret samfund at gå ud og hjælpe de kvinder, som bliver undertrykt, og som stadig væk ikke har de simpleste rettigheder. Tænk blot på kvinderne i Afghanistan, som end ikke kan få lov til at tage et arbejde, end ikke kan få lov til at tage til læge, fordi de så skal uden for hjemmets fire vægge. Så det er i høj grad en forpligtelse, som vi er nødt til at tage på os, og som vi også gør med stor glæde.

Emnet for opfølgingskonferencen i år 2000 hedder ligestilling, udvikling og fred. I virkeligheden kan man sige, at det repræsenterer en skala dækkende fra det mest basale behov til beskrivelse af de utopiske mål.

Fred er en forudsætning for så meget andet. Det er en forudsætning for velstanden, en forudsætning for udvikling og også en forudsætning for at arbejde med ligestilling.

Udvikling er vigtigt og nødvendigt for at komme videre både med uddannelse og med etablering af de netværk og de økonomiske mekanismer, som skal skaffe kvinderne større selvstændighed.

Og ligestilling er målet. Nogle vil sige, at det er en utopi. Når vi ser på vores egen udvikling i det danske samfund, må vi sige, at den utopi i allerhøjeste grad er opnåelig. Det kræver selvfølgelig tid og hårdt arbejde, men det kan opnås.

Det, som jeg synes er vigtigst at tænke på i forbindelse med opfølgingskonferencen i år 2000, er at forsvare de vundne bastioner, det er at stå fast på de erklæringer og de vedtagelser, der kom frem efter kvindekonferencen i Beijing, og at sikre os, at der ikke bliver gjort anslag mod de landvindinger, der blev nået dér.

Der er desværre lande, hvor der stadig væk hersker fuldstændig ubeskrivelig dårlige forhold for kvinderne. Jeg har nævnt Afghanistan, man kan også tænke på Iran, hvor stening stadig væk er en straf, der anvendes over for kvinder. Det er meget vigtigt, at vi fra dansk side er med til at arbejde for, at disse forhold kan stoppe.

Det Radikale Venstre ønsker, at vi får en styrkelse af det internationale kvindearbejde, at vi får hjælp til udvikling gennem den ulandsbi-stand, vi giver, at vi får hjælp til, at vi hjælper kvinder til at blive selvstændige mennesker ved at sikre dem en uddannelse og økonomisk selvstændighed, og at vi sikrer dem mod at blive handlet med.

Derfor støtter vi også de initiativer, der er på internationalt plan for at hæmme, for at modvirke handel med kvinder, og vi ønsker at arbejde for hjælp til selvhjælp, dvs. også støtte til de frivillige organisationer, som kvinderne selv danner, og også dem, der er på internationalt plan, og som har til formål at hjælpe kvindeorganisationer i andre lande.

Alle disse elementer er indeholdt i forslaget til vedtagelse, og derfor støtter Det Radikale Venstre det.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Må jeg sige til fru Elisabeth Arnold, der omtalte et ledigt standpunkt: Nu er det sådan, at det, som jeg opfattede lidt nedladende som det ledige standpunkt, rent faktisk er mit helt personlige standpunkt og selvfølgelig også Dansk Folkepartis standpunkt. Sådan er det, og fru Arnold vil vide det.

Det vil man se, hvis man slår lidt tilbage i de talrige debatter, vi har haft i den tid, jeg har siddet i Folketinget siden 1984, og hvor jeg hver gang selv har været ordfører. Det har jeg egent-

lig ment var det rigtige at jeg selv var, for det kunne jo være, fru Elisabeth Arnold eller andre måske troede, at hvis ikke jeg var det og ikke selv kom med de her synspunkter, så havde jeg nok ikke fået lov at fremføre mine synspunkter. Det her er mine synspunkter, og det er Dansk Folkepartis synspunkter. Indimellem har de jo også givet lidt øretæver, og sådan er det, men det gør ikke spor.

Må jeg så sige med hensyn til de forpligtelser, hvor fru Arnold mente, at vi skulle rejse rundt i verden på de her konferencer og drøfte ligestilling: Hvis man er så interesseret i det, så har jeg såmænd fuld respekt for de kvinder eller mænd, der gør det ad frivillighedens vej. Men at politikerkvinder med nogle års mellemrum deltager i en eller anden konference i et eller andet land, tror jeg simpelt hen ikke på. Det nytter ikke noget, og det viser de ordførertaler, der har været holdt her også. Det nytter ikke noget med alle de fine resolutioner, man vedtager.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til fru Pia Kjærsgaard: Jeg mener altså også det, jeg sagde.

Jeg havde ikke noget imod, at Fremskridtspartiet, undskyld Dansk Folkeparti mener det, de siger. Det er enhver politikers ret, ja, nærmest pligt at opføre sig på den måde, at det, man siger, mener man også. Jeg mener også, at vi skal være aktive internationalt for at fremme kvinders ligestilling.

Når fru Pia Kjærsgaard siger, at det ikke nytter noget, for det viser den her debat jo, er det forkert, for statistikken og tallene viser jo, at der er bevægelser i den rigtige retning, og derfor er det vigtigt, at vi fortsat er med for at presse på.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jamen selvfølgelig er der bevægelse, og heldigvis for det. Tidens udvikling siger, at de forhold, som har været gældende i en periode, og som er uacceptable – nu er det problem, vi diskuterer her, kvindeundertrykkelse på meget forskellig vis – gudsketakovlo bliver lettet for de kvinder. Det er jeg helt enig i at de skal, men jeg synes bare, at vi har så mange nære ting, som vi burde tage os af.

Når fru Elisabeth Arnold er så engageret, hvad jeg overhovedet ikke er i tvivl om at fru Arnold er, kan jeg godt undre mig over, at man

så ikke engagerede sig mere positivt i den debat, vi havde for et års tid eller halvandet år siden her i Folketinget, om, at der rent faktisk også finder kvindelige omskæringer sted på pigebørn i Danmark. De foretages ikke i Danmark, men vi ved, at det finder sted. Da var fru Elisabeth Arnold ikke så engageret, og hvis ikke det er kvindelig undertrykkelse, så ved jeg ikke, hvad det er. Der burde man have lagt mange, mange flere kræfter i.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror, det ville være svært at bruge den målestok, der hedder, hvor ofte har man taget ordet fra denne talerstol for at tale mod kvindelig omskæring, for, om man er for eller imod. Det Radikale Venstre er imod kvindelig omskæring, uanset hvor det er. Så det mener jeg ikke man kan bruge som målestok for noget som helst.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg ser bare på, hvilken knap der bliver trykket på, når tingene er til endelig behandling her i Folketinget: om man stemmer for eller imod.

Fru Elisabeth Arnold ved jo udmærket godt, hvor Det Radikale Venstre stod. Det var en meget, meget stor skuffelse, at man ikke kunne beslutte sig i kvindesagens tjeneste til at være hundrede procent imod, at der rent faktisk foretages omskæringer, og at det danske Folketing ikke kunne være med til at foretage en virkelig positiv indsats. Det ville være noget, der batte noget, i stedet for det, vi debatterer nu. Da valgte fru Elisabeth Arnold forkert.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen som ordfører.

Frank Aaen (EL):

Enhedslisten er medforslagsstiller til det her udmærkede forslag til vedtagelse med ni opfordringer til regeringen.

Da vi hørte udviklingsministerens tale, lød det ikke, som om der er de store modsætninger. Det har der jo heller ikke været i debatten på nær et enkelt lille intermezzo her til sidst. Jeg skal dog vende lidt tilbage til det med forskelle.

Der er et par punkter, som vi gerne vil gøre lidt ud af i sådan en debat som den her.

Det ene er punktet, der handler om handel med kvinder. Det spørgsmål må nødvendigvis få en større plads på dagsordenen, end det var

tilfældet i Beijing. Det må det af den simple grund, at der efterhånden er kommet så mange oplysninger frem, der påviser, at handel med kvinder er et meget omfattende fænomen, som vi i de rige lande i allerhøjeste grad har inde på livet.

Det andet spørgsmål, som jeg vil bruge mest tid på, er spørgsmålet om at analysere den globale udviklings konsekvenser for kvindernes situation. Den type analyse har vi brug for. Jeg vil fremhæve spørgsmålet om, hvilken virkning IMF's og Verdensbankens nyliberale programmer, de såkaldte strukturtilpasningsprogrammer, har for kvinder. Det er jo de programmer, der skaber mere fattigdom, og som er gennemført. Jeg mener, at udviklingsministeren i virkeligheden selv er inde på det i sin redegørelse. Det, vi kender fra udviklingslandene, er, at kvinder i højere grad end mænd rammes af fattigdom, at vi i de senere år ser en feminisering af fattigdommen, og at den nok er blevet aktuel i overgangsökonomierne i Øst- og Central-europa og i de tidligere Sovjetrepublikker.

Ja, det er fuldstændig korrekt. Vi er helt enige i den analyse, men hvad er baggrunden for det, vi ser i de lande? Hvorfor udbredes fattigdommen på den måde, som vi ser det? Hvorfor får vi det liberale mismask, som hærger de lande? Jamen det er jo i høj grad på grund af Verdensbanken og IMF.

Og når vi hører ordet strukturreformer i udviklingsministerens handlingsplan, ja, så spidser vi ører. Der kan jo ligge meget i ord. Men jeg må sige for vores vedkommende, at hvis der med strukturreformer menes noget, der minder om strukturtilpasning, som er det ord, der bruges i IMF og Verdensbanken, så har ministeren på det område naturligvis ikke vores opbakning, tværtimod.

Støtte til strukturtilpasning, som vi har set det udvikle sig over årene, står i direkte modsætning til målsætningen om fattigdomsbekæmpelse og dermed også i modstrid med målsætningen om at sikre mere lighed mellem kønnene.

Derfor vil jeg også sige, at den store enighed, der stort set er i Folketingssalen i dag, må deles på det punkt, der hedder holdning til den nyliberale udvikling. Man kan ikke undgå at tage stilling til den udvikling, fordi den vej, som det kører i øjeblikket, betyder øget ulighed i verden, og det betyder dermed også øget køns-mæssig ulighed.

Det er sådan, at i de lande, hvor der er megen solidaritet, har de også megen lighed, og i de lande, hvor der er meget lidt solidaritet, er der stor økonomisk ulighed og også i stigende grad ulighed mellem kønnene.

Derfor vil vi også pege på et generelt problem med FN-konferencerne. Hvad enten der tales om socialt topmøde, miljøtopmøde, kvindekonference, vil det sige, at de konferencer jo i virkeligheden undermineres massivt af Bretton Woods-institutionerne, Verdensbanken, IMF.

Det er et generelt problem, at alle de gode intentioner, der ligger i konferencernes beslutninger, undermineres af den globale økonomiske politik, som den fremføres igennem IMF og Verdensbanken og i øvrigt også igennem den verdenshandelspolitiske organisation WTO.

Det, der sker dér, er i direkte modstrid med de fine hensigter og målsætninger, som udtrykkes på de forskellige udmærkede FN-konferencer.

Det er en afgørende diskussion, som i virkeligheden deler Folketinget meget mere, end den her debat hidtil har ladet ane.

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Lad mig først takke for den positive reaktion, der har været fra stort set samtlige ordførere.

Jeg vil om det med enigheden sige, at det ikke kun er noget, der sådan er idyllisk at se og høre på og måske lejlighedsvis endda smukt. Realiteten er, at det også er nødvendigt indholdsmæssigt, hvis Danmark skal kunne øve indflydelse på de internationale forhandlingsprocesser. Billedet af Danmark som et land, der mener noget progressivt og rigtigt på det her område, hænger altså sammen med, at det også er noget, vi i Danmark er enige om at mene i international sammenhæng. Derfor er der altså en, om man vil, funktionel realitet i, at det, at vi er enige om landets politik på det her område, er godt.

Både Venstre og De Konservatives ordførere var inde på det, man kunne kalde kultursammenstødet som en del af denne her diskussion. Det mener jeg sådan set også er sagens kerne, og jeg forholdt mig til det ved at sige, at det er en del af den kerne af menneskerettigheder, vi står for som noget, der skal være universelt. Vi ved godt, der er uenighed om det i verden. Det er derfor, debatten er nødvendig.

Jeg vil sige, at det er en kamp om normerne. Og til fru Pia Kjærsgaard vil jeg sige, at netop af

den grund er det nødvendigt at være med i den kamp, hvor end den rent faktisk foregår.

Man kan også med en vis forbindelse til den sprogbug og de undertoner, der ligger i fru Pia Kjærsgaards måde at forholde sig til debatten i dag på, sige, at det på mange måder drejer sig om kampen om normerne netop i nærområderne, de noksom berømte nærområder. Det er jo normerne dér, der i høj grad er til diskussion, og det er lande, der er i position i de dér nærområder, som er vores modpart i diskussionerne i de her internationale konferencer. Af samme grund mener jeg, fru Pia Kjærsgaard snyder sit standpunkts varetægelse ved at vende ryggen til at være med dér, hvor det her faktisk diskuteres.

Jeg opfattede i øvrigt fru Pia Kjærsgaard sådan, at hun sagde, at de her konferencer er der jo ikke noget ved; vi skal hellere drøfte de her sager i eksisterende fora. Her vil jeg vælge at være venlig og sige til fru Pia Kjærsgaard: Velkommen om bord. Vi er altså enige om, at der skal arbejdes for de her synspunkter internationalt. Vi er bare endnu ikke enige om, at vi alle sammen skal være med til at gøre det alle de steder, hvor det rent faktisk sker. Så forskellen burde jo ikke være så voldsomt stor.

Jeg vil til fru Svanholt sige om spørgsmålet om en regional forberedelseskonference i europæisk sammenhæng, at det er Danmark tilhænger af. Det vil vi gerne have, og vi har også forsøgt at skabe interesse for det, men uden noget resultat. Der er ikke i samlet europæisk sammenhæng, Øst og Vest osv., særlig interesse for at lave en forberedelseskonference. Sådan ligger landet ganske enkelt. Vi vil gerne være med til at lave den, og hvis det kan lade sig gøre, vil vi selvfølgelig også støtte det. Men sådan ligger landet for netop den sag.

Til hr. Frank Aaen vil jeg sige: Hverken Verdensbanken eller IMF er altså, hvad de har været i forhold til det billede, hr. Frank Aaen fremmaner af disse institutioner. Det er sådan nu om dage, at IMF som en del af de betingelser, de stiller op for de lande, der skal modtage støtte i forbindelse med strukturtilpasningsprogrammer, kræver, at mindst 25 pct. af de pågældende landes budgetter skal gå til undervisnings- og sundhedsområderne. Det er altså en anden synsvinkel end den, som tidligere karakteriserede en ganske hårdhændet indstilling, når det kom til virkningerne af den økonomiske politik.

Vi kan ved andre lejligheder diskutere, hvad der er hvad, og der er også grund til opmærksomhed og kritik, som vi også er dybt engageret i på mange måder i forbindelse med alt det, hr. Frank Aaen er inde på, men det er forkert at karakterisere det, der foregår i dag, som specielt domineret af en nyliberal udvikling.

Verdensbankens cheføkonom har erklæret Washingtonkonsensus for død, og han har stadig væk sit job. Verden er altså under en vis forandring på området.

Med hensyn til FN-konferencernes og Verdensbankens indbyrdes forhold, som hr. Aaen også var inde på, vil jeg minde om, at det var på det sociale topmøde, at landene første gang sagde noget om nødvendigheden af at gøre noget ved den multilaterale gæld for de fattigste lande, og det var startskuddet til, at Verdensbanken tog det op, og Verdensbanken har rent faktisk været meget aktiv som drivkraft i at få det her strikket sammen.

Det er et utilstrækkeligt gældsinitiativ, der er søsat, men det er bedre end noget, der nogen sinde før har kunnet lade sig organisere, og vi ser i øvrigt muligheder for yderligere at styrke det i de kommende måneder.

Samlet set vil jeg igen takke for tilslutningen til det, der er lagt frem fra regeringens side, og vi ser frem til en meget åben proces i forberedelsen op til »Beijing plus 5«. Det er en væsentlig styrkelse, at vi gør det her på en så bred måde, som vi har tradition for, og vi ser også frem til en parlamentarisk deltagelse ved den lejlighed.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Nu tror jeg, det er sådan et specielt kvindeligt privilegium ikke at lade sig provokere af mænds provokationer, og f.eks. ministerens ord om sprogbrug og undertone vil jeg helt forbigå.

Men jeg vil godt sige til ministeren, at man selvfølgelig i en verden, der bliver nemmere og nemmere tilgængelig trods alt, og hvor man mødes flere og flere steder, som en del af den naturlige dagsorden også debatterer det her problem, som det vitterlig er rigtig mange steder, men at man udformer de her konferencer som direkte verdenskvindekonferencer, nægter jeg at medvirke til.

Jeg ønsker ikke at medvirke til det, for jeg tror ikke på nytteværdien af det, og det er udelukkende det, det drejer sig om. Dansk Folkeparti mener ikke, at det rent ud sagt er umagen

værd med debatterne, med konferencerne, med resolutionerne. Det nytter ikke noget, og derfor mener jeg, at det faktisk i værste fald gør mere skade end gavn.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Bare lige to små bemærkninger omkring gælds-saneringsprogrammerne:

Det er faktisk vores opfattelse, at de først og fremmest er til gavn for dem, der har udlånt pengene, og som ellers stod til at tabe det hele, og i meget lille grad til gavn for de lande, der har lånt pengene i sin tid.

Om Verdensbanken og IMF og deres såkaldte nye politik synes jeg bare, man kan se på, hvad der foregår i det gamle Sovjetunionen, for at se konsekvenserne af den politik, de påtvinger landet.

Men vi er da enige med udviklingsministeren så langt, at der da er brug for at se nærmere på det. Der er sikkert ikke nogen, der har de færdige svar på, hvad konsekvenserne er af de her strukturtilpasningsprogrammer, når vi anlægger den vinkel, vi har i dag, nemlig udvikling af ligestilling af kvinder her i verden. Derfor vil jeg foreslå eller håbe, at udviklingsministeren vil være enig med os i, at der i relation til opfølgningen på kvindekongressen i Beijing faktisk er brug for at få lavet en analyse af virkningen af strukturtilpasningsprogrammerne i forhold til de målsætninger, der blev vedtaget i Beijing.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Udviklingsministeren sagde, at Danmark støtter en regionaleuropæisk forberedelseskonference, og det synes jeg lyder rigtig godt, men det lyder jo, som om der ikke er den store opbakning rundt omkring.

Jeg vil bare endnu en gang opfordre til, at man ikke har opgivet det helt endnu, og vi kan jo henholde os til, at da Østrig havde formandskabet i EU, fremførte man de tanker i FN den 14. oktober sidste år. Så der er jo sådan set en tilkendegivelse på EU's vegne, som man må kunne tage fat i og holde landene fast på, og der er jo faktisk tid endnu til, at det kunne lade sig gøre at holde det. Det ville være meget vigtigt også at få den bredde med de øst- og central-europæiske lande med i den forberedelsesproces, og på mange måder kunne det forbedre hele den særlige samling i år 2000.

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Til fru Pia Kjærsgaard:

Det er selvfølgelig rigtigt, at de her spørgsmål skal diskuteres og diskuteres på mange måder mere praktisk og direkte mange andre steder end på de store konferencer. Men det er reelt betydningsfuldt at få registreret, hvad der globalt i enighed på et givet tidspunkt kan siges om problemer af den her karakter.

Det, der kommer ud af disse konferencer, har faktisk en nytteværdi, når kvinder rundt omkring i mange lande i verden forsøger at gøre noget for at forbedre deres stilling, og når vi skal diskutere med f.eks. vore programsamarbejdslande, hvordan man giver særlig betydning og vægt til netop virkningen for kvinder i det og det, er disse tekster altså også vigtige at have som grundlag for diskussionen. De er en løftestang for kvinderne, selv om det ikke altid er en meget, meget tæt mekanisme, der er tale om. Det er, sagde fru Pia Kjærsgaard, ikke umagen værd. Nej, men lad os da så konstatere, at der er altså temmelig mange af os, som godt gider.

Til hr. Frank Aaen: Jeg synes, at det at lave særlige analyser af virkningen for kvinder af strukturtilpasningspolitikken og disse makroøkonomiske tiltag af forskellig art i det hele taget, svarer til det, Danmark ønsker. Det er det, vi diskuterer med Verdensbanken.

Vi har et særligt projekt, som går på at indoperere spørgsmålet om virkningen, for så vidt angår miljø- og sociale konsekvenser, i vurderingen af projekter, sådan at det ikke er en efterfølgende konsekvensanalyse, men en del af selve den primære behandling af sagerne. Sådan et forskningsprojekt har vi kørende med Verdensbanken, og det at få en kønsspecifik analyse ind i det svarer fuldstændig 100 pct. til den tankegang, vi gerne vil forfølge. Jeg vil gå videre med hr. Aaens forslag og se på, om det her også kunne gøres mere generelt.

Til fru Svanholt: Uanset om det lykkes at komme nogen vegne med at få Den Økonomiske Kommission for Europa som FN's regionale organisation til at tage det her op, uanset om det lykkes at få lavet en sådan egentlig forberedelseskonference eller ej, kan vi jo godt fra

dansk side under alle omstændigheder stimulere forberedelsesaktiviteterne på det her felt, også i de øst- og centraleuropæiske lande, bl.a. ved at man mere målrettet kunne bruge Demokratifonden som instrument til aktiviteter af den karakter. Der kunne også tænkes andre måder at gøre det på

Danmark er altså indstillet på at bidrage til, at det her rent faktisk skal ske på en eller anden måde, men der er ikke ret stor tilslutning til, at lige præcis den model, der har været brugt i alle de andre regioner i verden, også bruges her.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal bare takke for de positive svar. Vi har rimeligvis tidligere fået nogle af de informationer over til Folketinget, men jeg vil alligevel bede om, at vi får det, udviklingsministeren lige sagde her om det, regeringen allerede har foretaget sig i retning af analyser og de videre overvejelser, den her debat må give anledning til, oversendt til Folketinget.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil også gerne sige tak til ministeren for tilsagnet om at forsøge at stimulere processen, sådan at hvis vi ikke kan få den europæiske konference, så kan vi stimulere processen på anden vis og i særdeleshed give støtte og stimulere processen i forhold til mulig deltagelse for kvinder i Øst- og Centraleuropa. Det er meget væsentligt at tage fat på det.

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Da man ikke i Folketingstidende kan se, om ministeren nikker, skal jeg hermed nikke til hr. Aaen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Afstemning om det fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted i morgen torsdag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 50:

Forslag til folketingsbeslutning om analyse af mulighederne for beskatning af spekulative kapitalbevægelser.

Af Jes Lunde (SF) m.fl.

(Fremsat 17/11 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

SF kommer i deres beslutningsforslag ind på det, der kaldes Tobinafgiften, som er en afgift, der er tænkt pålagt alle valutatransaktioner.

Forslaget er på ingen måde nyt. Det har været drøftet gennem mange år, ikke bare i det danske Folketing, men i internationale kredse. Det er heller ikke på den reelle dagsorden i de internationale drøftelser, der foregår nu, om, hvorledes vi bedre forebygger og undgår finansielle kriser som opfølgning på krisen i Asien og Rusland. Når det ikke er på dagsordenen, skyldes det ikke ond vilje, men der er en række forhold, der gør, at det er meget svært at indføre en afgift på internationale kapitalbevægelser.

Et af problemerne, som SF jo også er interesseret i at løse, er: Er det muligt at skelne mellem spekulative og andre transaktioner? Og det er jo dybest set meget vanskeligt.

Hvis en afgift skal virke, må den i givet fald pålægges alle valutatransaktioner og gøres global. Jeg har før argumenteret på den måde og skal gøre det meget, meget kort denne gang. Jeg vil bare nævne, at det jo er velkendt at operere med det, man kalder skattely, dvs. handelen flytter derhen, hvor der ikke er en effektiv kontrol med den type transaktioner. Det er altså vanskeligt at gøre en afgift helt global.

En stor omsætning på valutamarkedene, også hvis det er omsætninger, der er større end produktionen af varer og tjenester, er ikke i sig selv et faresignal. Derfor bør det ikke være et mål i sig selv at begrænse omsætningen med valuta. Tag Danmark som et eksempel. Her forvalter pensionskasserne jo aktiver for omkring 200 mia. kr. Og hvis pensionskasserne i Danmark f.eks. omplacerer deres beholdninger af udenlandske værdipapirer, kan sådanne kapitalbevægelser jo udgøre meget store beløb. Men

det er der ikke nødvendigvis noget bekymrende ved. Man kan sige, at det er pensionskasserens opgave at varetage opsparingernes sikkerhed og forrentning.

Et andet spørgsmål, man må tage med i betragtning, når man drøfter disse forhold, er: Vil en afgift på valutatransaktioner begrænse bevægelserne internationalt? Eller sagt på en anden måde: Hvor stor skal en afgift være, før den har en begrænsende virkning?

Det er klart, at det jo ikke er noget, man har absolut erfaring med, men jeg vil godt tage et billede frem fra virkeligheden, der måske kan anskueliggøre problemstillingen. Man kan nemlig sammenligne med en situation, hvor pengepolitiske myndigheder – det er jo normalt nationalbanker – hæver renten for at forsvare en fastkurspolitik. Når renten bliver hævet, bliver det mere attraktivt at beholde eller at købe papirer i den pågældende valuta, fordi forrentningen nu er blevet høj.

I forbindelse med krisen i EMS-systemet i 1992-93 var de pengepolitiske myndigheder i Sverige nødt til at hæve dag til dag-renten helt op til 500 pct., før det gav en stabilitet på valutabevægelsen. Og det giver jo et indtryk af, hvad der i visse tilfælde skal til for at dæmpe kapitalbevægelserne eller i denne situation det, man ville kalde en kapitalflugt.

Så man må formode, at hvis man skal begrænse spekuleringen med en afgift på valutatransaktioner, skal det være en meget høj afgift. Og det betyder jo også, at alle valutatransaktioner bliver meget dyre.

SF henviser til den finansielle krise i Asien som en del af sin begrundelse for at tage spørgsmålet op igen, og der synes jeg, det er rimeligt, at jeg lige peger på, at Asienkrisen først og fremmest skyldes makroøkonomiske ubalancer og alvorlige strukturproblemer, som forværede krisen. Det blev i øvrigt senest bekræftet, har jeg ladet mig fortælle, ved høringen i Folketinget den 3. februar i år om den internationale finansielle krise, hvor der også deltog udenlandske eksperter.

Det, jeg har sagt nu, betyder ikke, at vi blot skal lade stå til over for finansielle kriser eller over for u hensigtsmæssige valutatransaktioner. Regeringen finder, der er et klart behov for, at vi styrker arbejdet med at skabe bedre spilleregler for finansielle transaktioner. På handelsområdet og for serviceydelse har vi gode regler, men der er også behov for, at vi i fællesskab udvikler regler for overvågning af kapital- og